

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ**

**Д. СЕРІКБАЕВ АТЫНДАҒЫ ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАН ТЕХНИКАЛЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ**

БЕКІТЕМІН:

«Д. Серікбаев ат. ШҚТУ» КЕАҚ
қабылдау комиссиясының төрағасы

_____ С.Ж. Рахметуллина

« 28 » 05 2026 ж.

**В073 «Сәулет» білім беру бағдарламалары тобы
бойынша шығармашылық емтиханның
БАҒДАРЛАМАСЫ**

Өскемен қ., 2026 ж.

Ереже "Білім туралы" Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі Заңының бабы, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығының негізінде (Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2025 жылғы 21 қазандағы №490 бұйрығымен енгізілген өзгерістермен) әзірленді.

Мазмұны

1	Жалпы ережелер	4
2	Шығармашылық емтихандарды өткізу тәртібі	5
3	Емтиханға қойылатын талаптар	7

1. Жалпы ережелер

1. Шығармашылық емтихандар (бұдан әрі – шығармашылық емтихандар) шығармашылық дайындықты талап ететін білім беру бағдарламаларына (ББ) Д. Серікбаев атындағы ШҚТУ-ға (бұдан әрі-шығармашылық білім беру бағдарламалары) түсетін тұлғалар үшін өткізіледі):

«Сәулет және интеграцияланған дизайн» ББ.

2. Шығармашылық емтихандардың мақсаты – үміткерлердің шығармашылық қабілеттерін және шығармашылық бағдарлау кәсібін игерудің жеке алғышарттарын тексеру.

3. Шығармашылық емтихандарды университеттің қабылдау және емтихан комиссиялары өткізеді.

4. Әр ББ үшін шығармашылық емтихандар саны екіге тең:

ББ тобының атауы	ББ атауы	1-шығармашылық емтихан	2-шығармашылық емтихан
В073 Сәулет	6В07316 – Сәулет және интеграцияланған дизайн	Сурет	Сызу

5. Шығармашылық емтиханға өтініштерді қабылдау күнтізбелік жылдың 20 маусымы мен 6 шілдесі аралығында жүзеге асырылады.

Шығармашылық емтихан күнтізбенің 7 шілдесі мен 13 шілдесі аралығында өтеді.

6. Шығармашылық емтихандардың нысаны мен мазмұны Бағдарламаға сәйкес анықталады.

7. Шығармашылық емтихандарды өткізу үшін басқарма төрағасы-ректор - қабылдау комиссиясының төрағасы бұйрығымен бекітілген емтихан комиссиялары құрылады. Емтихан комиссиясының қызметіне кеңес жүргізу және емтихан құжаттарын бағалау кіреді. Шығармашылық емтихандарды ұйымдастыруды және олардың өтуін бақылауды университеттің қабылдау комиссиясының мүшелері жүзеге асырады.

8. Шығармашылық емтихандардың кестесін (емтиханды өткізу нысаны, күні, уақыты мен орны, кеңес беру, нәтижелерді жариялау күні) қабылдау комиссиясының төрағасы бекітеді және оқуға түсушілердің назарына құжаттарды қабылдау басталғанға дейін жеткізіледі және университет сайтында жарияланады.

9. Жалпы орта немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімі туралы құжаттары бар оқуға түсушілер үшін шығармашылық емтихандар 50 балдық жүйе бойынша бағаланады.

10. Шығармашылық емтихан тапсыруды талап ететін жоғары білімнің білім беру бағдарламаларына түсуге үміткерлер шығармашылық

емтихандарды тапсыру үшін университеттің қабылдау комиссиясына келесі құжаттарды ұсынады:

1) жалпы орта немесе техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім туралы құжат (түпнұсқа);

2) жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі;

3) ҰБТ сертификаты (бар болса).

11. Шығармашылық емтиханды өткізу қорытындылары бағалау ведомосімен, комиссия хаттамасымен еркін нысанда ресімделеді және нәтижелерді жариялау үшін қабылдау комиссиясының жауапты хатшысына (оның орынбасарына) беріледі. Комиссия хаттамасына төраға және қатысып отырған барлық комиссия мүшелері қол қояды.

12. Шығармашылық емтиханның нәтижелері емтихан өткізілетін күні жарияланады.

13. Бірінші шығармашылық емтиханда белгіленген балл санынан кем алған талапкерлер келесі емтиханға жіберілмейді.

2. Шығармашылық емтихандарды өткізу тәртібі

14. Шығармашылық емтихандар бейне жазбамен жабдықталған аудиторияларда (үй-жайларда) өткізіледі.

15. Оқуға түсушіні шығармашылық емтихандарды өткізу аудиториясына (үй-жайына) жіберу жеке басын куәландыратын құжатты көрсеткен кезде жүзеге асырылады.

16. Шығармашылық емтихандарды өткізу аудиториясына жіберуді және емтихандарды өткізу кезінде Бағдарлама талаптарының сақталуын қабылдау комиссиясының жауапты хатшысы және (немесе) оның орынбасары қамтамасыз етеді.

17. Шығармашылық емтихандарды өткізу кезінде аудиторияда бөгде адамдардың болуына жол берілмейді.

18. Талапкер шығармашылық емтиханға кестеде көрсетілген мерзімде келеді. Талапкерді аудиторияға жіберу емтихан басталғанға дейін 30 минут бұрын жүргізіледі.

19. Шығармашылық емтихандарда тыныш және достық жағдай қамтамасыз етіледі, талапкерлерге өз білімдері мен дағдыларының деңгейін толық көрсетуге мүмкіндік беріледі.

20. Шығармашылық емтихандар басталғанға дейін түсушілерге емтихан материалдары беріледі және титулдық парақтарды ресімдеу тәртібі түсіндіріледі, сондай-ақ шығармашылық емтихандардың басталу және аяқталу уақыты, нәтижелерді жариялау уақыты мен орны және апелляцияға өтініш беру рәсімі көрсетіледі.

21. Шығармашылық емтихандарды өткізу кезінде оқуға түсушілер келесі талаптарды сақтайды:

1) тыныштықты сақтауға және өз бетінше жұмыс істеуге, комиссия мүшелерімен және басқа да оқуға түсушілермен сөйлеспеуге;

- 2) аудиторияда жүрмеу, басқа орынға ауыспау;
- 3) шығармашылық емтихан аяқталғанға дейін комиссия мүшелерінің рұқсатынсыз емтихан аудиториясынан шықпауға;
- 4) емтихан материалдарымен алмаспауға, есептен шығармауға;
- 5) оқулықтарды, басқа да әдістемелік әдебиеттерді, мобильді байланыс құралдарын және интернетті аудиторияға енгізбеуге және пайдаланбауға міндетті.

22. Осы Ережені бұзғаны үшін оқуға түсуші аудиториядан шығарылады. Бұл ретте емтихан жұмысының титулдық парағына комиссия мүшелерінің қолдарымен расталған жою себебі туралы жазба жасалады. Бұл жұмыс жойылады.

23. Талапкер кешіккен немесе емтиханға дәлелді себеппен келмеген жағдайда, ол шығармашылық емтиханды өткізудің дәлелді себебін растайтын құжатты ұсыну туралы жазбаша өтініш негізінде қабылдау комиссиясы төрағасының рұқсаты бойынша бекітілген кесте шеңберінде басқа уақытта шығармашылық емтиханға жіберіледі.

24. Шығармашылық емтиханды өткізіп жіберудің дәлелді себебі:

1) талапкердің ауруы (емдеу мекемесінің мөрімен расталған емдеу мекемесінен ауруы туралы анықтаманы ұсынумен расталады);

2) төтенше жағдай, сондай-ақ жол-көлік оқиғасы (төтенше жағдай немесе жол-көлік оқиғасы фактісін тіркеген мемлекеттік ұйымның анықтамасын ұсынумен расталады);

3) туыстарының қайтыс болуы (ата-анасы, жұбайы, балалары, асырап алушылар, асырап алынғандар, ата-анасы бір және ата-анасы бөлек аға-інілері мен апа-сіңлілері, атасы, әжесі) (анықтамамен расталады).

25. Шығармашылық емтиханға дәлелді себеппен келмеген адамдар оларға шығармашылық емтихандарды өткізу мерзімінен кешіктірмей қосымша белгіленген уақытта жіберіледі.

26. Шығармашылық емтихандарға дәлелсіз себептермен келмеген оқуға түсушілер емтихан тапсыруға жіберілмейді.

27. Шығармашылық емтихандарды қайта қатысуға және қайта тапсыруға жол берілмейді.

28. Шығармашылық жұмыстарды тексеру университеттің қабылдау комиссиясының өкілімен кодталғаннан кейін емтихан комиссиясының мүшелері ғана жүзеге асырылады.

29. Емтихан жұмыстарын тексеру тек университет ғимаратында жүргізіледі.

30. Шығармашылық емтиханның нәтижелері бастапқыда кодталған жұмыстарға бағалар тізімімен, ал кодтарды декодтаудан кейін емтихан комиссиясының еркін нысандағы хаттамасымен ресімделеді.

31. Тексерілген жұмыстар, бағалау ведомостары және бағалары мен тексеруші емтихан алушылардың, емтихан комиссиясы төрағасының қолдары қойылған хаттамалар нәтижелерді жариялау үшін жауапты хатшыға (оның орынбасарына) беріледі.

32. Шығармашылық емтиханның нәтижелерін қабылдау комиссиясы емтихан өткізілетін күні жариялайды.

33. Емтихандарды өткізу кезеңінде шығармашылық емтиханға қойылатын талаптарды сақтау, даулы мәселелерді шешу, тиісті емтихандарды тапсырушы адамдардың құқықтарын қорғау мақсатында құрамы төрағасын қоса алғанда, мүшелердің тақ санынан тұратын апелляциялық комиссия құрылады.

34. Апелляциялық комиссиялар шығармашылық емтихан нәтижелерімен келіспеген адамдардың өтініштерін қарау үшін құрылады. Апелляциялық комиссияның төрағасы мен құрамы ЖОО басқарма төрағасы - ректор бұйрығымен бекітіледі.

35. Апелляцияға өтінішті апелляциялық комиссия төрағасының атына шығармашылық емтихан тапсырған адам өзі береді, шығармашылық емтихан нәтижелері жарияланғаннан кейін келесі күні сағат 13.00-ге дейін қабылдайды және апелляциялық комиссия бір күн ішінде қарайды.

36. Апелляциялық комиссия әрбір тұлғамен жеке тәртіппен жұмыс істейді. Талапкер апелляциялық комиссияның отырысына келмеген жағдайда оның апелляцияға берген өтініші қаралмайды.

37. Апелляциялық комиссияның шешімі отырысқа оның құрамының кемінде үштен екісі қатысса, заңды деп есептеледі. Шығармашылық емтихан нәтижелерімен келіспеу туралы апелляция жөніндегі шешім қатысып отырған Комиссия мүшелері санының көпшілік даусымен қабылданады. Апелляциялық комиссия мүшелерінің дауыстары тең болған жағдайда төрағаның дауысы шешуші болып табылады. Апелляциялық комиссияның жұмысы төраға және қатысып отырған комиссияның барлық мүшелері қол қоятын хаттамамен ресімделеді.

38. Университеттің қабылдау комиссиясы шығармашылық емтихан аяқталған күні оқуға түсушілердің шығармашылық емтиханының нәтижелерін Ұлттық тестілеу орталығының ақпараттық жүйесіне береді.

3. Емтиханға қойылатын талаптар

БІРІНШІ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН – СУРЕТ

Мазмұны

39. Емтихан жұмысы екі тапсырмадан тұрады: біріншісі – талапкер А3 форматындағы сызба парағында орындаған өмірден алынған қойылымның суреті. Екіншісі - өмірден алынған суретті стильдеу - А4 форматында. Емтихан билетінде берілген тақырыбы бойынша екі сызба да сызу құралдарын қолданбай, қарапайым қарындаштармен орындалады.

40. Емтихан билетінің тапсырмалары талапкерлердің шығармашылық әлеуетін және кеңістіктік ойлауын анықтайды.

41. Емтиханға бір күн қалғанда кеңес беру жүргізіледі.

42. Сурет бойынша емтихан екі күн бойы жүргізіледі: бірінші күні ұзақтығы 4 сағат, екінші күні – 3 сағат.

43. А3 және А4 форматындағы ватман қағазын университеттің қабылдау комиссиясы береді және емтихан картасымен бірге емтихан басталар алдында бірден беріледі. Қалған құралдар - қарындаштар, өшіргіш, парақты бекітуге арналған түймелер - талапкердің өз құралдары болуы керек.

44. Емтихан үшін сурет бойынша екі қойылым ұсынылады (1 – гипс басы және 2 – геометриялық денелерден тұратын композиция – текше, шар, пирамида және т.б.), олардың ішінен талапкер қалауы бойынша біреуін таңдайды. Емтихан алдында, кеңес беру кезінде қойылым таңдауы жүзеге асырылады.

45. Университет талапкерлерді сурет бойынша емтихан өткізу үшін бейімделген аудиториямен, жұмыс орнымен және арнайы жабдықпен қамтамасыз етеді.

Емтихан жұмысының бірінші тапсырмасына - заттан сурет салуға қойылатын негізгі талаптар

46. Парақтың жазықтығындағы суреттің сауатты композициялық орналасуы.

47. Горизонт сызығын ескере отырып, сызықтық перспективаның талаптарына сәйкес кескіннің көлемдік-құрылымдық құрылысы.

48. Кескіннің түпнұсқамен табиғи ұқсастығы пропорцияларды дұрыс беру, сурет салу объектісінің сипаттамалық белгілерін анықтау арқылы қамтамасыз етілуі керек.

49. Анықтау көлемі суреттің көмегімен пысықтау негізгі жарық тонды қарым - қолданылған меншікті және құлайтын көлеңке, жеңіл пысықтау жарты тондылардың.

50. Қарындаш сурет техникасының талаптарына сәйкес, штрихтау талапкер нақты орындаған тапсырмаға байланысты әр түрлі қалыңдықтағы тегіс, айқын сызықтардан тұруы керек. Штрихты қолмен ысқылауға және бұлдыратуға жол берілмейді.

51. Көлеңкелеу және штрихтау зерттеу арқылы суретте өндіріс жасалған материалдың сипаты мен құрылымын анықтау қажет.

52. Суреттегі фон кескінді қабылдауға, пішінді анықтауға көмектесуі керек және көлемге бейтарап болмауы керек.

Емтихан жұмысының екінші тапсырмасына қойылатын негізгі талаптар – өмірден алынған суретті стильдеу

53. Сызбаның парақ жазықтығында рационалды композициялық орналасуы (А4 форматы).

54. Ракурсты сақтай отырып, зат қойылымының абстрактілі стильдендірілген интерпретациясы.

55. Пішінді стильдеудің мынадай әдістерін қолданатын кескіннің жазық сипаты: қарапайымдандыру немесе күрделену, жалпылау, геометризация, элементтерді қабаттастыру немесе оларды қайталау, түрлендіру.

57. Сурет әртүрлі қалыңдықтағы анық сызықтары бар сызықты қарындаш графикасында немесе ашық түсті қарындаш графикасында (көлеңкелеу әдістеріне тыйым салынады) орындалуы мүмкін. Аралас техникаға рұқсат етіледі - сызықтық сызу мен көлеңкелеудің тіркесімі.

58. Абстрактілі композиция біртұтас, мәнерлі, стильдеу тәсілдері мен олардың графикалық орындалуының үйлесімді үйлесімі болуы керек.

ЕКІНШІ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАН - СЫЗУ

Мазмұны

59. Емтихан жазбаша емтихан түрінде өткізіледі, онда талапкерлер емтихан билетінде тапсырма шарты бойынша графикалық жұмысты орындайды.

60. Емтихан билеттері «сызу» пәні бойынша орта білім беру мектебінің бағдарламасы аясында жасалды.

61. Емтиханның ұзақтығы 4 сағат (астрономиялық).

62. Емтихан комиссиясы жұмыстарды бағалауды емтихан аяқталған күні жүргізеді.

63. Емтихан жұмысы А3 форматындағы сызу қағазында сызу құралдарын қолдана отырып, қарындашта орындалады.

64. Емтиханға бір күн қалғанда консультация жүргізіледі.

65. Сызу емтиханында емтихан билетінде талапкер абстрактілі форманың екі проекциясы бойынша үшінші проекцияны және берілген форманың аксонометриясын құру міндетіне ие.

66. Емтиханнан кейінгі күні апелляция өткізіледі.

67. Емтихан жұмыстары университетке қабылдау Ережелеріне сәйкес балмен бағаланады.

Сызу бойынша емтихан жұмыстарына қойылатын негізгі талаптар

68. Графикалық есептерді дұрыс шешу.

69. Сызбаны форматта оңтайлы орналастыру.

70. Сызбаны МЕМСТ-қа сәйкес ресімдеу (сызықтар, негізгі жазулар, қаріп).

71. «Сурет» және «сызу» бойынша шығармашылық емтихандарды бағалау критерийлері қосымшада келтірілген.